JYX JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Roos, Susanne; Hannula, Marja; Törmä, Elina; Lerkkanen, Marja-Kristiina

Title: Yhteistoiminnallinen tarinoiden kirjoittaminen alkuopetuksessa

Year: 2014

Version: Published version

Copyright: © 2014 Suomen puhe-luki-yhdistys FinRA

Rights: In Copyright

Rights url: http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en

Please cite the original version:

Roos, S., Hannula, M., Törmä, E., & Lerkkanen, M.-K. (2014). Yhteistoiminnallinen tarinoiden kirjoittaminen alkuopetuksessa. Kielikukko, 33(3), 36-38.
http://www.parnet.fi/~finra/Kielikukko/Kielikukko_2014-3_nettiversio.pdf

Yhteistoiminnallinen tarinoiden kirjoittaminen alkuopetuksessa

Susanne Roos, Marja Hannula, Elina Törmä & Marja-Kristiina Lerkkanen

Jyväskylän yliopistossa käynnistyi syksyllä 2013 yhteistoiminnallisen kirjoittamisen tutkimusprojekti, jossa seurataan lasten työskentelyä ensimmäisellä ja toisella luokalla. Tutkimuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kirjoitustaidon kehittymistä. Oppilaat kirjoittavat pareittain tarinoita joko iPadillä/pc:llä (koeryhmä) tai kynällä (kontrolliryhmä). Aineistoa on kerätty tähän mennessä ensimmäisen kouluvuoden ajalta.

Tutkimuskysymyksemme ovat 1) Miten yhteistoiminnallinen kirjoittaminen motivoi oppilaita? 2) Millaista keskustelua parit käyvät tarinaa kirjoittaessaan? 3) Miten oppilaat tukevat toisiaan yhteistoiminnallisen kirjoittamisen aikana?

Yhteistoiminnallinen kirjoittaminen liittyy sosiokulttuuriseen lähestymistapaan (Boyle & Charles 2011). Tässä tutkimuksessa yhteistoiminnallinen kirjoittaminen tarkoittaa tekstin suunnittelua, ehdotusten tekemistä, niistä neuvottelua ja yhteisiä päätöksiä siitä, mitä kirjoitetaan. Parit kirjoittavat keskustellen yhteisen tarinan. Puheen ja kirjoittamisen yhteys tarinan luomisessa on merkityksellistä, sillä kirjoittaminen on sosiaalista (Fisher, Myhill, Jones & Larkin 2010). Oppilaat käyttävät strategista, arvioivaa ja konstruktiivista puhetta, kun he kirjoittavat yhdessä. Kirjoittaminen on tuottavampaa silloin, kun opettaja valitsee parit kielellisiltä taidoiltaan samantasoisista oppilaista (Ferguson-Patrick 2007).

Motivaatiolla on merkittävä rooli kirjoittamisessa (Hidi ja Boscolo 2008), joten tehtävien pitäisi olla kiinnostavia. Koska kirjoittaminen kiinnostaa enemmän tyttöjä kuin poikia, olisi erityisen tärkeää huomioida pojat tehtävien valinnassa (Troia, Harbaugh, Shankland, Wolbers & Lawrence 2013; Merisuo-Storm 2006). Tietokone tukee yhteistoiminnallista kirjoittamista. Kirjoittajilla on mahdollisuus nähdä teksti samanaikaisesti tietokoneen näytöltä, jolloin tarinaa on helppo korjata ja muokata.

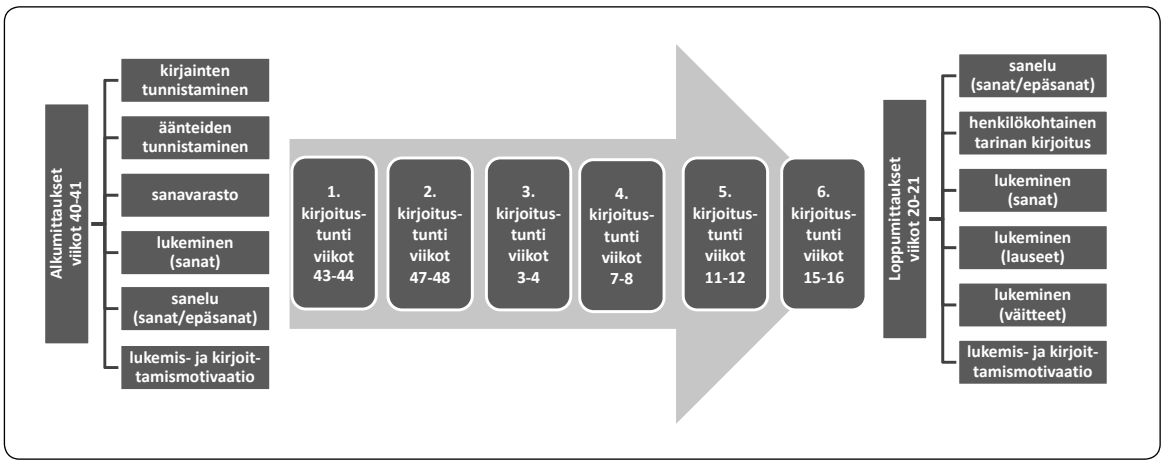

Kuvio 1. Tutkimuksen kulku (ensimmäinen luokka)

Lukuvuonna 2013–2014 yhteistoiminnalliseen kirjoittamistutkimukseen osallistui 100 ensiluokkalaista viidestä eri luokasta. Opettajat muodostivat parit oppilaiden luku- ja kirjoitustaidon mukaan. Parit ovat joko eri sukupuolta tai samaa sukupuolta ja parit pysyvät samoina koko tutkimuksen ajan. Oppilaiden luku- ja kirjoitustaito sekä motivaatio testattiin lukuvuoden alussa ja lopussa. Oppilaat arvioivat lisäksi jokaisen kirjoitustunnin jälkeen, kuinka mukavaa kirjoittaminen ja tehtävät olivat. Parien keskustelut äänitettiin kirjoitustuokioiden aikana.

Ensimmäisen luokan tulokset osoittivat, että oppilaat olivat motivoituneita yhteistoiminnallisesta kirjoittamisesta. Kirjoitusväline, iPad/pc tai kynä, ei vaikuttanut motivaatioon. Tyttöjen ja poikien välillä ei ollut mainittavaa eroa, tosin tytöt olivat motivoituneempia kirjoittamisesta yleensä. Oppilaat olivat tehtäväorientoituneita kirjoittaessaan: He rakensivat tarinaansa keskustellen. Äänityksistä ilmeni, että puhutut tarinat olivat kirjoitettuja tarinoita rikkaampia ja pidempiä. Oppilaat käyttivät yhdessä kirjoittaessaan strategista puhetta, kun he tukivat toisiaan sanojen oikeinkirjoituksessa ja kirjainten etsimisessä näppäimistöltä. Arvioivaa puhetta esiintyi, kun pari korjasi kirjoitettua tekstiä. Konstruktiivista puhetta käytettiin tarinan suunnittelussa. (vrt. Fisher ym. 2010.)

Tutkimuksemme perusteella suosittelemme yhteistoiminnallista kirjoittamista jo ensiluokkalaisten kanssa. Yhdessä kirjoittaminen ja kirjoitustehtävät motivoivat sekä poikia että tyttöjä. Yhteistoiminnallinen kirjoittaminen luo oppilaille tilaisuuden vuorovaikutukseen ja toistensa tukemiseen kirjoittamisprosessissa. Tutkimus jatkuu toisella luokalla.

Lähteet:

Boyle, B. & Charles, M. 2011. “The three hags and Pocohontas”: how collaboration develops early years writing skills. Literacy 45 (1), 10–18.

Ferguson-Patrick, K. 2007, Writers develop skills through collaboration: an action research approach. Educational Action Research 15 (2), 159–180.

Fisher, R., Myhill, D. Jones, S. & Larkin, S. 2010. Using talk to support writing. London: Sage.

Hidi, S. & Boscolo, P. 2008. Motivation and writing. Teoksessa C. A. MacArthur, S. Graham & J. Fitzgerald (toim.) Handbook of writing research, 144–157.

Merisuo-Storm, T. 2006. Boys and girls like to read and write different texts. Scandinavian Journal of Education 50 (2), 111–125.

Troia, G. A, Harbaugh, A.G. Shankland, R. K., Wolbers, K. A. & Lawrence, A. M. 2013. Relationships between writing motivation, writing activity, and writing performance: effects of grade, sex, and ability. Read Writ 26, 17–44.

Susanne Roos, KM, kasvatustieteiden jatkoopiskelija Jyväskylän yliopiston Opettajankoulutuslaitoksessa

Marja Hannula, lehtori, Jyväskylän yliopiston Normaalikoulussa

Elina Törmä,
yliopistonopettaja,
Jyväskylän yliopiston
Opettajan-
koulutuslaitoksessa

Marja-Kristiina Lerkkanen,
professori, Jyväskylän
yliopisto, Kasvatus-
tietieteiden tiedekunta,
Opettajankoulutus

19th European Conference on Reading in Klagenfurt, Österreich Literacy in the New Landscape of Communication: Research, Education and the Everyday Klagenfurt, Austria, July 14–17, 2015

Lisätietoja *http://finnishreadingassociation.blogspot.fi/*

ELINET–The European Literacy Policy Network–a Milestone in European Literacy Policies (2014–2016)

Christine Garbe, University of Cologne, Germany, German Society for Reading and Writing; **William G. Brozo**, George Mason University, Fairfax, VA, USA; **David Mallows** Institute of Education, University of London, England; **Renate Valtin**, German Association of Reading and Writing DGLS, Berlin, Germany